

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδοτήσεως 40/ 2017

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Β' ΤΜΗΜΑ)

Συνεδρίαση της 20^{ης} Φεβρουαρίου 2017

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Αλέξανδρος Καραγιάννης, Αντιπρόεδρος του Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Νικόλαος Μουδάτσος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, Στέφανος Δέτσης, Κωνσταντίνος Χαραλαμπίδης, Αδαμαντία Καπετανάκη, Ελένη Πασαμιχάλη, Χριστίνα Διβάνη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Ιωάννης Μπακόπουλος, Πάρεδρος του Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος : Το υπ' αριθμ. πρωτ. Δ.ΕΣ.ΥΠ. Α 161776 ΕΞ 2016 ΕΜΠ 12/12/2016 έγγραφο της ΓΓΔΕ (Δ/ση Εσωτερικών Υποθέσεων - Τμήμα Α' Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων & Πειθαρχικών Παραπτωμάτων), που υπογράφεται από τον (τότε) ΓΓΔΕ, όπως συμπληρώθηκε και διευκρινίσθηκε με τα υπ' αριθμ. πρωτ. Δ.ΕΣ.ΥΠ. Α 162415 ΕΞ 2016 ΕΜΠ/15-12-2016 και Δ.ΕΣ.ΥΠ. Α 14724 ΕΞ 2017 ΕΜΠ/31-1-2017 έγγραφα της ίδιας υπηρεσίας.

Ερώτημα: Ερωτάται, εάν:

1) Η Υπηρεσία (Δ/ση και Υποδιεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων) έχει αρμοδιότητα να προβεί σε καταλογισμούς σε βάρος υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών και συνευθυνόμενων ιδιωτών (π.χ. λογιστές επιχειρήσεων) που κρίθηκαν ένοχοι από τα ποινικά δικαστήρια για ζημία που προξένησαν στο Δημόσιο από την εμπλοκή τους σε παράνομες επιστροφές ΦΠΑ σε διάφορες επιχειρήσεις, βάσει των ειδικά οριζόμενων στις ποινικές δικαστικές αποφάσεις που έχει διαβιβάσει το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Γραφείο Νομικού Συμβούλου – Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (τέως Μακεδονίας Θράκης).

2) Σε θετική περίπτωση, στην προκειμένη περίπτωση, οι οικονομικοί επιθεωρητές της Υποδιεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων, θα πρέπει να τηρήσουν όλη την διαδικασία που προβλέπεται στους καταλογισμούς για απόδοση δημοσιολογιστικής ευθύνης στους υπόλογους και συνευθυνόμενους (δηλαδή κλήση για ακρόαση πριν από την έκδοση καταλογιστικής απόφασης, πρόσκληση καταβολής καταλογιστέου

ποσού, έκδοση απόφασης καταλογισμού) ή αρκεί η επίκληση της ποινικής δικαστικής απόφασης για να εκδοθεί η καταλογιστική απόφαση;

3) Υφίσταται ζήτημα παραγραφής της δημοσιολογιστικής ευθύνης για τους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών και τους συνευθυνόμενους ιδιώτες (π.χ. λογιστές των επιχειρήσεων) που έχουν κριθεί ένοχοι με τις ανωτέρω ποινικές δικαστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν τα έτη 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 & 2015 και ανάγονται σε παράνομες επιστροφές ΦΠΑ των ετών 1996 και επόμενα;

4) Σε περίπτωση που η ερωτώσα υπηρεσία δεν έχει αρμοδιότητα να προβεί σε καταλογισμούς εις βάρος των υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών και των συνευθυνόμενων ιδιωτών (π.χ. λογιστές των επιχειρήσεων) που κρίθηκαν ένοχοι βάσει των αναφερόμενων ποινικών δικαστικών αποφάσεων, ποια είναι η αρμόδια Υπηρεσία στην οποία πρέπει να αποσταλούν οι εν λόγω αποφάσεις για τις δικές της ενέργειες;

Επί των ανωτέρω ερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β') γνωμοδότησε ως εξής:

ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Από τα έγγραφα της ερωτώσης υπηρεσίας και τα στοιχεία του φακέλου που τα συνοδεύουν προκύπτουν τα εξής:

1. Με με αποφάσεις ποινικών δικαστηρίων – εφετείων κακουργημάτων - (α' βαθμού ή και τελεσιδικιών), οι οποίες εκδόθηκαν από του έτους 2006 μέχρι και το έτος 2015, καταδικαστήκαν, σε βαθμό κακουργήματος, για απιστία κατά την διαχείριση, υπάλληλοι Δ.Ο.Υ. της Βορείου Ελλάδος. Η απιστία σχετικά με την υπηρεσία αφορούσε την έκδοση Ατομικών Φύλλων Έκπτωσης (ΑΦΕΚ) επιστροφής ΦΠΑ, ήτοι για πράξεις που τελέστηκαν κατ' εξακολούθηση με αντικείμενο συνολικής αξίας άνω των 73.000 Ευρώ και προξενηθείσα ζημία υπεβαίνουσα τις 150.000 Ευρώ και ανάγονται στο χρονικό διάστημα από του έτους 1996 μέχρι και το έτος 2001. Οι εν λόγω ποινικές δικαστικές αποφάσεις, το ποσό του επιστραφέντος και ο χρόνος επιστροφής του φ.π.α. παρατίθενται αναλυτικά στο υπ' αριθμ. πρωτ. Δ.ΕΣ. ΥΠ. Α 14724 ΕΞ 2017 ΕΜΠ/31-1-2017 έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας. Με τις αποφάσεις αυτές έγιναν δεκτές παραστάσεις πολιτικής αγωγής του Ελληνικού Δημοσίου και επιδικάστηκε σε αυτό χρηματική ικανοποίηση, προς αποκατάσταση της επελθούσας σε βάρος του ηθικής βλάβης.

2. Η κίνηση της ποινικής διαδικασίας προήλθε μετά από ελέγχους που διενήργησε το σώμα Οικονομικών Επιθεωρητών του Υπουργείου Οικονομικών και την έκδοση πορισματικών εκθέσεων σε βάρος υπαλλήλων που αργότερα διώχθηκαν ποινικά και καταδικάστηκαν με τις εν λόγω ποινικές δικαστικές αποφάσεις. Ως δίδεται στο έγγραφο της ερωτώσης υπηρεσίας, «οι οικονομικοί επιθεωρητές που είχαν

συντάξει τις εν λόγω πορισματικές εκθέσεις στις περιπτώσεις που δεν είχαν αποδώσει ευθύνες από δόλο ή βαρεία αμέλεια στους εμπλεκόμενους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών δεν είχαν προβεί σε καταλογισμούς εις βάρος τους, ενώ σε όσους υπαλλήλους είχαν αποδώσει βαρεία αμέλεια τους είχαν καταλογίσει τα ποσά της ζημίας που είχαν προξενήσει στο Δημόσιο». Η απόδοση ευθυνών με βάση τη διάκριση μεταξύ δόλου ή βαρείας αμελείας αφενός και ελαφράς αμελείας αφετέρου και, συνακόλουθα, ο καταλογισμός στην πρώτη περίπτωση και ο μη καταλογισμός στη δεύτερη πρέπει να αποδοθεί στο γεγονός ότι οι επιθεωρητές δεν απέβλεψαν στην ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων ως δημοσίων υπολόγων, για την οποία αρκεί και ελαφρά αμέλεια, αλλά στην αστική ευθύνη τους για την προκληθείσα στο Δημόσιο ζημία, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 39 του ν. 2683/1999 και του ν. 3528/2007 (προϊσχύσας και ισχύων Υπαλληλικός Κώδικας), οι οποίες προβλέπουν διετή παραγραφή της αξίωσης του Δημοσίου.

3. Ειδικότερα, οι αποφάσεις αυτές δέχθηκαν την ποινική ευθύνη για απιστία κατά την άσκηση διαχειριστικών πράξεων προϊσταμένων τμημάτων ΦΠΑ σε Δ.Ο.Υ. της Βορείου Ελλάδος, οι οποίοι με διάφορους τρόπους ανέλαβαν (αποκλείοντας άλλους συναδέλφους τους) την διαδικασία παράνομης επιστροφής ΦΠΑ σε ιδιώτες που υπέβαλαν περιοδικές και εκκαθαριστικές δηλώσεις ΦΠΑ, χωρίς δικαιολογητικά, για ανύπαρκτες και εικονικές συναλλαγές εικονικών επιχειρήσεων που δεν ανέπτυξαν οποιαδήποτε δραστηριότητα.

4. Ακολούθως, οι αποφάσεις διαβιβάστηκαν από το αρμόδιο Γραφείο Νομικού Συμβούλου του Κράτους στην Υποδιεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων στην Θεσσαλονίκη, προκειμένου να γίνουν οι κατά νόμο προβλεπόμενοι καταλογισμοί, προς αποκατάσταση της βλάβης που προκλήθηκε σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου. Παράλληλα, ο Εισαγγελέας Διαφθοράς Θεσσαλονίκης επεσήμανε τον κίνδυνο που εγκυμονεί η ενδεχόμενη παραγραφή της δημοσιολογιστικής ευθύνης για κάποια έτη, για όσους κρίθηκαν ένοχοι με τις εν λόγω δικαστικές αποφάσεις, ζητώντας την παροχή εντολής σε οικονομικούς επιθεωρητές ώστε να προβούν σε καταλογισμούς με βάση τις ως άνω ποινικές καταδικαστικές αποφάσεις.

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

5. Στο ν.δ. 1264/1942 «περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως των διατάξεων περί οικονομικής επιθεωρήσεως» (100 Α'), που κυρώθηκε και διατηρήθηκε σε ισχύ με την υπ' αριθμ. 312/1946 ΠΥΣ (Α'188) ορίσθηκε, στο άρθρο 1, ότι «αντικείμενο της Υπηρεσίας Οικονομικής Επιθεωρήσεως του Υπουργείου Οικονομικών είναι, μεταξύ των άλλων, «η ενέργεια ελέγχου της διαχειρίσεως παντός δημοσίου υπολόγου, διαχειριζομένου οπωσδήποτε, έστω και άνευ προσηκούσης εξουσιοδοτήσεως χρήματα, τίτλους ή υλικόν ανήκοντα εις το Δημόσιον...» (περ. β') και στο άρθρο 12 παρ. 1, ότι οι Οικονομικοί Επιθεωρητές Δημοσίων Υπολόγων, «εφόσον κατά την ενέργειαν επιθεωρήσεως οιασδήποτε δημοσίας ή μη διαχειρίσεως εκ των εν άρθρω 1

παρ. 1 του παρόντος διαλαμβανομένων διαπιστώσων την ύπαρξιν ελλείμματος προερχομένου εξ ελλείψεως χρημάτων ή υλικού ή αξιών εν γένει, προβαίνουν εις την έκδοσιν ητιολογημένης καταλογιστικής αποφάσεως κατά του υπολόγου και των τυχόν αλληλεγγύως μετ' αυτού συνευθυνομένων εάν η εξακριβωθείσα έλλειψις δεν ήθελεν αναπληρωθή εντός 24 ωρών συμφώνως προς τας διατάξεις του άρθρου 199 του ΣΙΒ' Νόμου "περί Δημοσίου Λογιστικού». Στην έννοια του «συνευθυνομένου εις ολόκληρον μετ' του υπολόγου», εμπίπτουν πρόσωπα, τα οποία δεν είναι και δεν θεωρούνται από το νόμο δημόσιοι υπόλογοι, αλλά αναμειγνύονται, με οποιοδήποτε τρόπο στη διαχειριστική διαδικασία, με την προϋπόθεση ότι η ανάμειξή τους αυτή τελεί σε ουσιώδη συνάφεια με το διαπιστούμενο έλλειμμα. Η ευθύνη δε αυτή των δημοσίων υπολόγων και των μετ' αυτών συνευθυνομένων είναι άσχετη προς την ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων για την αποκατάσταση της (θετικής) ζημίας που προκλήθηκε στο Δημόσιο από υπαίτιες (εκ δόλου ή βαρείας αμελείας) πράξεις ή παραλείψεις, κατά την άσκηση των υπηρεσιακών (και όχι διαχειριστικών) καθηκόντων, για την ύπαρξη της οποίας και τον καταλογισμό της ζημίας κρίνει αποκλειστικά το Ελεγκτικό Συνέδριο, ύστερα από αίτηση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας, όπως, ειδικότερα, ορίζεται στον Οργανισμό του (βλ. άρθρο 46 επόμε. π.δ. 774/1980 (ΟΛΕΣ 867/1990, 1034/2011, ΕΣ 1007/2011, ΝΣΚ 146/2004).

6. Με το άρθρο 2 του ν. 2343/1995 (Α' 211) συνεστήθη στο Υπουργείο Οικονομικών υπηρεσία με τον τίτλο Οικονομική Επιθεώρηση, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Οικονομικών ως ιδιαίτερος κλάδος προσωπικού με τον τίτλο Οικονομικοί Επιθεωρητές. Κύρια αποστολή του κλάδου αυτού υπήρξε, πλην άλλων, ο διαχειριστικός και οικονομικός έλεγχος των δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων (άρθρο 2§1, περ. α'), η διενέργεια τακτικών και έκτακτων επιθεωρήσεων και ελέγχων της διοικητικής και διαχειριστικής δραστηριότητας και λειτουργίας όλων των υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών (2§1, περ. β'), καθώς και η διενέργεια διοικητικών ερευνών και ανακρίσεων για καταγγελλόμενα, ή διαπιστούμενα αδικήματα που διαπράττονται από υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών (2§1, περ.γ'). Στο πλαίσιο αυτό καθορίστηκε ότι στην αρμοδιότητα των Οικονομικών Επιθεωρητών εμπίπτει ο καταλογισμός τυχόν ελλειμμάτων ή πληρωμής μη νόμιμων δαπανών και φθοράς ή απώλειας τίτλων και απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου στις περιπτώσεις πρόκλησης ζημίας στο δημόσιο που δεν οφείλεται σε λόγους ανώτερης βίας ή απρόβλεπτα γεγονότα σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις (άρθρο 3 του π.δ. 211/1996 (Α' 166)).

7. Με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 3492/2006, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ.3 του ν.4081/2012 (Α' 184/27.09.2012), προβλέφθηκε ότι: «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού συνιστώνται μονάδες εσωτερικού ελέγχου σε όλα τα Υπουργεία και τις Αποκεντρωμένες

Διοικήσεις της Χώρας, οι οποίες υπάγονται απευθείας στον οικείο Υπουργό ή τον οικείο προϊστάμενο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του Κράτους, ρυθμίζεται η στελέχωση τους από το υπηρετούν στους αντίστοιχους φορείς προσωπικό και εξειδικεύονται οι αρμοδιότητες αυτών ως προς τη διενέργεια εσωτερικού ελέγχου, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 4 παρ. 2.».

4. Στις μονάδες εσωτερικού ελέγχου των φορέων περιέρχονται επιπλέον οι εξής αρμοδιότητες:

α)

β) ο οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος των δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων που υπάγονται στον φορέα».

8. Σύμφωνα με το άρθρο 13 του ίδιου νόμου (4081/2012): «Μέχρι τη σύσταση των μονάδων εσωτερικού ελέγχου, που προβλέπονται στο άρθρο 12 παράγραφοι 1 και 2 του ν. 3492/2006, όπως αντικαθίσταται με το άρθρο 1 παράγραφος 3 του παρόντος, οι αρμοδιότητες της παραγράφου 4 του ως άνω άρθρου 12 εξακολουθούν να ασκούνται από την Οικονομική Επιθεώρηση του Υπουργείου Οικονομικών ή τη Γ.Δ.Δ.Ε., μετά τη μεταφορά των εν λόγω αρμοδιοτήτων σε αυτή».

9. Περαιτέρω, στην παρ. Ε 3α του ν.4254/2014 «Αναδιοργάνωση Υπηρεσιών των Γενικών Γραμματειών του Υπουργείου Οικονομικών και μεταβατικές διατάξεις για την λειτουργία τους» προβλέφθηκαν τα εξής:

α. Ορίζεται η 30ή Ιουνίου 2014 ως χρόνος παύσης λειτουργίας της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης, που συστήθηκε με τις διατάξεις της περίπτωσης η` της παρ. 4 του άρθρου 1 του ν. 2343/1995 και συγκροτήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 2 του π.δ. 167/1996, καθώς και των Οργανικών Μονάδων αυτής. Από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος και μέχρι του χρόνου παύσης λειτουργίας της, η Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Επιθεώρησης και οι υφιστάμενες οργανικές μονάδες αυτής, εκτός από την Διεύθυνση Εποπτείας Εσωτερικού Ελέγχου και την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου λειτουργούν αποκλειστικά και μόνο, προκειμένου να ολοκληρώσουν τις εκκρεμείς υποθέσεις τους.

β. Ένα μήνα μετά από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος:

(αα) Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Εποπτείας Εσωτερικού Ελέγχου, καθώς και της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης, οι τυχόν εκκρεμείς υποθέσεις και η ολοκλήρωση των εντολών τους, καθώς και το υπηρεσιακό τους αρχείο, μεταφέρονται στην Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών και στη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου της Γ.Γ.Δ.Ε., κατά λόγο αρμοδιότητας, αντίστοιχα.

(ββ) Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Επιθεώρησης Υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης, οι τυχόν εκκρεμείς υποθέσεις, η ολοκλήρωση των εντολών αυτής και το υπηρεσιακό της αρχείο, καθώς και οι αρμοδιότητες, το αρχείο και η ολοκλήρωση των εντολών των περιφερειακών Υπηρεσιών της Γενικής

Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης, μεταφέρονται στην Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών και στην Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων της Γ.Γ.Δ.Ε., καθώς και στις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου, κατά λόγο αρμοδιότητα, αντίστοιχα.....γγ.....δδ.....

εε. Οι οργανικές θέσεις του κλάδου Οικονομικών Επιθεωρητών, καθώς και των λοιπών κλάδων προσωπικού των οργανικών μονάδων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης της Γ.Γ.Δ.Ε., καθώς και της Υπηρεσίας Εσωτερικών Υποθέσεων Γ.Γ.Δ.Ε. ορίζονται ως οργανικές θέσεις της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών, της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής, της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου και της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων της Γ.Γ.Δ.Ε. και του Αυτοτελούς Τμήματος Ελέγχου Διαχείρισης Εθνικών Κληροδοτημάτων της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας, στις οποίες μεταφέρεται το υφιστάμενο προσωπικό. Η κατανομή των προαναφερθέντων οργανικών θέσεων μεταξύ του Υπουργείου Οικονομικών, της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων και της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Περιουσίας, για τη στελέχωση των υπηρεσιών τους, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

10. Μετέπειτα, με το άρθρο 128 του π.δ. 111/2014 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 178) ορίσθηκε ότι, από την έκδοσή του καταργούνται, πλην άλλων, «οι διατάξεις του Ν. 2343/1995 (ΦΕΚ Α' 211) «Αναδιοργάνωση υπηρεσιών του υπουργείου οικονομικών και άλλες διατάξεις» κατά το μέρος που αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που αντίκειται στις ρυθμίσεις του παρόντος».

11. Στο άρθρο 2 του π.δ. 111/2014 (Α' 178 – Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών) προβλέπεται η διάρθρωση των Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών, μεταξύ των οποίων και η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία λειτουργεί σε επίπεδο αυτοτελούς Διεύθυνσης, υπαγόμενη στο Υπουργό Οικονομικών (παρ. 1γ), η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, στην οποία ανήκει η Δ/ση Εσωτερικού Ελέγχου ως Ειδική Αποκεντρωμένη Υπηρεσία (παρ. 2γ, περ. εε), ενώ με το άρθρο 5 αυτού ορίζεται μεταξύ άλλων ότι: «1 Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου είναι οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης, υπαγόμενη απευθείας στον Υπουργό Οικονομικών.2. Η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου διαρθρώνεται σε τρία τμήματα, ως κατωτέρω:3. Οι αρμοδιότητες της μονάδας εσωτερικού ελέγχου κατανέμονται στα Τμήματα ως εξής: α) Τμήμα Α' Εσωτερικού Ελέγχουθθ) Η διενέργεια οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου των δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων που υπάγονται στο Υπουργείο

12. Στο άρθρο 45 του ως άνω Οργανισμού προβλέπεται Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων και στην διάταξη του άρθρου 47 περιγράφονται οι

αρμοδιότητες της Δ/σης Έκτακτων και Ειδικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται και η αρμοδιότητα του Α' Τμήματος Έκτακτων Ελέγχων για την διενέργεια ελέγχων όλων των εκκρεμών υποθέσεων της Οικονομικής Επιθεώρησης (άρθρο 47 παρ. 3 α περ. γγ).

13. Στο άρθρο 60 του π.δ. 111/2014 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 178) ορίσθηκαν τα εξής:

«1. Η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.), υπάγεται απευθείας στον Γενικό Γραμματέα της Γ.Γ.Δ.Ε.. 2. Οι επιχειρησιακοί στόχοι της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων είναι οι ακόλουθοι:

(α) Ο εντοπισμός και η άμεση και αποτελεσματική διερεύνηση και εξιχνίαση υποθέσεων διαφθοράς, η οποία συντελείται με την εμπλοκή υπαλλήλων της Γ.Γ.Δ.Ε., σε ποινικά αδικήματα και πειθαρχικά παραπτώματα.

(β) Η διασφάλιση της νόμιμης συμπεριφοράς των υπαλλήλων των υπηρεσιών της Γ.Γ.Δ.Ε..

3. Η Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων, η οποία έχει έδρα τον Νομό Αττικής, διαρθρώνεται σε τρία (3) Αυτοτελή Τμήματα και ένα (1) Αυτοτελές Γραφείο, υπαγόμενα απευθείας στον Προϊστάμενο αυτής και σε μία (1) Υποδιεύθυνση, η οποία εδρεύει εκτός της έδρας της Διεύθυνσης, στην Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης και διαρθρώνεται σε δύο (2) Τμήματα και ένα (1) Αυτοτελές Γραφείο, υπαγόμενα απευθείας στον Προϊστάμενο της Υποδιεύθυνσης, ως κατωτέρω :

I. Τμήματα υπαγόμενα απευθείας στον προϊστάμενο της Διεύθυνσης

(α) Αυτοτελές Τμήμα Α' - Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων και Πειθαρχικών Παραπτωμάτων.....II.....4.....

5. Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων κατανέμονται μεταξύ των Αυτοτελών Τμημάτων και του Αυτοτελούς Γραφείου της, της Υποδιεύθυνσης, των Τμημάτων και του Αυτοτελούς Γραφείου αυτής, ως κάτωθι :

I. Τμήμα τα υπαγόμενα απευθείας στον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης (α) Αυτοτελές Τμήμα Α' - Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων και Πειθαρχικών Παραπτωμάτων

(αα) Ο εντοπισμός, η διερεύνηση και η εξιχνίαση των ποινικών αδικημάτων και των πειθαρχικών παραπτωμάτων, που διαπράττουν ή συμμετέχουν σε αυτά υπάλληλοι της Γ.Γ.Δ.Ε., όπως αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 5 του ν. 3943/2011 (Α' 66), όπως τροποποιήθηκε, συμπληρώθηκε και ισχύει.

(ββ) Η διενέργεια διοικητικής έρευνας, ένορκης διοικητικής εξέτασης, προκαταρκτικής εξέτασης ή προανάκρισης, κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας ή αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν εντολής από το αρμόδιο όργανο ή μετά από αυτόφωρη σύλληψη, είτε βάσει καταγγελιών ή πληροφοριών που έχουν συλλεχθεί, επεξεργαστεί και αξιολογηθεί, για την διερεύνηση των αδικημάτων, που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 5 του ν. 3943/2011, όπως ισχύει.

(γγ) Η διενέργεια των απαιτούμενων διαδικασιών για την πειθαρχική ή /και ποινική δίωξη των υπαλλήλων, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις περί πειθαρχικού δικαίου, του Ποινικού Κώδικα ή άλλων ειδικών ποινικών νόμων, αφετέρου, καθώς και η διαβίβαση στα Τμήματα Ελέγχου Περιουσιακής Κατάστασης της Διεύθυνσης και της Υποδιεύθυνσης των φακέλων των υποθέσεων, για τις οποίες προέκυψαν, σε βάρος υπαλλήλων, πειθαρχικά παραπτώματα και ποινικά αδικήματα, προκειμένου να διενεργηθεί Έλεγχος της Περιουσιακής Κατάστασης αυτών ή πληροφοριακού υλικού, εφόσον απαιτείται.

(δδ) Η συλλογή, η διερεύνηση, η επεξεργασία, η σύνθεση, η ανάλυση, η αξιολόγηση και η αξιοποίηση των πληροφοριών, καταγγελιών και στοιχείων, που αφορούν στην εμπλοκή υπαλλήλων της Γ.Γ.Δ.Ε. σε αδικήματα, που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 5 του ν. 3943/2011, όπως ισχύει».

14. Στο άρθρο 61 του ως άνω προεδρικού διατάγματος προβλέπεται ότι:

1. Η «Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου» της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (Γ.Γ.Δ.Ε.), η οποία συστήθηκε με τις διατάξεις της περίπτωσης γ' της υποπαραγράφου 2 της παραγράφου Ε' του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85), με τις οποίες συγχωνεύονται σε αυτήν η Διεύθυνση Εποπτείας Εσωτερικού Ελέγχου και η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικής Επιθεώρησης, είναι ειδική αποκεντρωμένη υπηρεσία, υπαγόμενη απευθείας στον Γενικό Γραμματέα της Γ.Γ.Δ.Ε..2.....3.....4.....

5.- Η Διεύθυνση διενεργεί προγραμματισμένους και έκτακτους εσωτερικούς ελέγχους, οι οποίοι πραγματοποιούνται επί σοβαρών θεμάτων που πρέπει άμεσα να διερευνηθούν. Οι εσωτερικοί έλεγχοι ανάλογα με το αντικείμενο και τον σκοπό τους διακρίνονται σε ελέγχους: α) συστημάτων εσωτερικού ελέγχου (δικλείδων ασφαλείας), β) οικονομικούς, γ) διοικητικούς, δ) λειτουργίας, ε) συμμόρφωσης, στ) απόδοσης της διακυβέρνησης του Οργανισμού/ Φορέα/ Μονάδας, ζ) συστημάτων πληροφορικής και η) παρακολούθησης.

15. Επιπροσθέτως τούτων, σε σχέση με τις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, με την υπ' αριθμ. Δ.ΟΡΓ.Α. 1172299 ΕΞ 2016/29-11-2016 απόφαση¹ του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών «Σύσταση των Υπηρεσιών που συγκροτούν την Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), καθορισμός της δομής και των αρμοδιοτήτων τους, καθώς και της ημερομηνίας

¹ Η απόφαση αυτή εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 41 παρ. 12 του ν. 4389/2016, που προστέθηκε με το άρθρο 51 παρ. 4 του ν. 4436/2016 (Α' 220) – βλ. κατωτέρω παρ. 16 της παρούσης -, του ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α' του ν. 4389/2016 και ειδικότερα των υποπαραγράφων ιε' έως και ιη' της παρ. 2 του άρθρου 2, του άρθρου 6, των περ. αα', ββ' και γγ' της υποπαραγράφου θ' και της υποπαραγράφου ι' της παρ. 4 του άρθρου 14, των παρ. 5 έως 11 του άρθρου 19, των παρ. 1, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 40 και των παρ. 2 και 10 του άρθρου 41 και των λοιπών, πλείστων όσων διατάξεων μνημονεύονται στο προσοίμιό της.

έναρξης λειτουργίας της Γ.Δ.Ο.Υ. και των Υπηρεσιών της» (Β' 3852/30.11.2016), με την οποία συστάθηκαν υπηρεσίες που συγκροτούν την, λειτουργούσα από 1-1-2017, Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών της ΑΑΔΕ, ορίσθηκαν, πλην άλλων, που δεν ενδιαφέρουν εν προκειμένω, τα εξής:

Άρθρο 5.Β.3: «Από την ως άνω ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών Α.Α.Δ.Ε.:

α) Ασκούνται, επιπλέον, οι κάτωθι αρμοδιότητες:

αα)I....II....III.

ββ) Από το Τμήμα Β' - Υλοποίησης Εσωτερικών Ελέγχων της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου:

i) Η αξιολόγηση της λειτουργίας της Α.Α.Δ.Ε. βάσει της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

ii) Ο έλεγχος της ορθής διενέργειας των δαπανών, συμπεριλαμβανομένων του μισθολογικού κόστους, της ορθής είσπραξης και εμφάνισης των εσόδων και της διαχείρισης της περιουσίας της Α.Α.Δ.Ε., για τον εντοπισμό τυχόν φαινομένων κακοδιοίκησης και κακοδιαχείρισης, κατάχρησης, σπατάλης ή απάτης και την αποτροπή τους στο μέλλον.

iii) Η διαβεβαίωση περί της ακρίβειας, της αξιοπιστίας και της έγκαιρης προετοιμασίας των χρηματοοικονομικών (και λοιπών) αναφορών.

iv) Ο δειγματοληπτικός έλεγχος επί των αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στην παρ. 4 του άρθρου 12 του Ν. 3492/2006 (Α' 210) – (Σημείωση: Βλ. τις διατάξεις αυτές, παρ. 7 της παρούσης) - και η εφαρμογή της αρμοδιότητας της υποπαραγράφου γ' της ίδιας παραγράφου, η διαβίβαση της σχετικής έκθεσης ελέγχου στις αρμόδιες υπηρεσίες για καταλογισμό, καθώς και η εφαρμογή πειθαρχικού δικαίου, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, όταν αυτό απαιτείται. Ειδικά, ως προς τις δημόσιες διαχειρίσεις των Υπηρεσιών της Α.Α.Δ.Ε. μπορεί να διενεργείται έκτακτος δειγματοληπτικός έλεγχος.

γγ) Από το Γραφείο Υποστήριξης του Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Τελωνείων και Ειδικών Φόρων Κατανάλωσης (Ε.Φ.Κ.) η διαχείριση του Ειδικού Λογαριασμού Τελωνείων.

δδ) Από τις Φορολογικές Περιφέρειες της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης:

i) Η διενέργεια ετήσιου τακτικού, οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου των δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων, ως προς τα έσοδα των Δημοσίων Οικονομικών Υπηρεσιών (Δ.Ο.Υ.) αρμοδιότητάς τους.....».

16. Εξ άλλου, στο ν. 4389/2016 «Επείγουσες διατάξεις για την εφαρμογή της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και άλλες διατάξεις» (Α' 94/27.5.2016) ορίσθηκαν, πλην άλλων, τα εξής:

Άρθρο 1: «1. Συνιστάται Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή χωρίς νομική προσωπικότητα με την επωνυμία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) (στο εξής η «Αρχή»), με σκοπό τον προσδιορισμό, τη βεβαίωση και την είσπραξη των φορολογικών, τελωνειακών και λοιπών δημοσίων εσόδων, που άπτονται του πεδίου των αρμοδιοτήτων της.

2. Η Αρχή απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και δεν υπόκειται σε έλεγχο ή εποπτεία από κυβερνητικά όργανα, κρατικούς φορείς ή άλλες διοικητικές αρχές. Η Αρχή υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και τη διαδικασία του άρθρου 4 του παρόντος νόμου.

3. Η έδρα της Αρχής είναι στην Αθήνα. Ειδικές Αποκεντρωμένες και Περιφερειακές Υπηρεσίες της Αρχής μπορεί να συστήνονται και να λειτουργούν και εκτός της έδρας αυτής.

4. Από την έναρξη λειτουργίας της Αρχής καταργείται η Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, καθώς και η θέση του Γενικού Γραμματέα που προΐσταται αυτής.

Άρθρο 5 (Σχέσεις με τον Υπουργό Οικονομικών και λοιπούς κυβερνητικούς φορείς):

«1. Η Αρχή δεν υπόκειται σε ιεραρχικό έλεγχο ή εποπτεία από τον Υπουργό Οικονομικών.

Άρθρο 6: «Οργανισμός και Εσωτερικοί Κανονισμοί της Αρχής

1. Η οργάνωση και διάρθρωση των υπηρεσιών της Αρχής, ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους και των οργανικών θέσεων του προσωπικού αυτής, τα προσόντα διορισμού στους κλάδους και στις ειδικότητες, οι κλάδοι από τους οποίους προέρχονται οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων αυτής, καθώς και η κατανομή των οργανικών θέσεων του μονίμου και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού της Αρχής ανά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα ρυθμίζονται από τον Οργανισμό της Αρχής.

2. Η λειτουργία της Αρχής ρυθμίζεται από Εσωτερικούς Κανονισμούς, στους οποίους περιλαμβάνονται:

α) ο Κανονισμός Λειτουργίας αυτής, με τον οποίο καθορίζονται ειδικότερα θέματα λειτουργίας και άσκησης των αρμοδιοτήτων της Αρχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, και

β) επιμέρους Εσωτερικοί Κανονισμοί με τους οποίους καθορίζονται τα καθήκοντα του

προσωπικού των υπηρεσιών της και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα.

3. Ο Οργανισμός και οι Εσωτερικοί Κανονισμοί εκδίδονται με αποφάσεις του Διοικητή, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου Διοίκησης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 9.

Άρθρο 14 παρ. 4 (Αρμοδιότητες Διοικητή):

«.....θ) Με αποφάσεις του, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως:

αα) Καθορίζει ή ανακαθορίζει την εσωτερική διάρθρωση των Υπηρεσιών της Αρχής και συστήνει ή καταργεί ή συγχωνεύει οργανικές μονάδες αυτής, κάθε επιπέδου ή αναστέλλει τη λειτουργία τους ή μετατρέπει το επίπεδο αυτών, καθώς και τους κλάδους από τους οποίους προέρχονται οι Προϊστάμενοι αυτών. Σε όποιες από τις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου κρίνεται αναγκαίο, με τις ίδιες ή όμοιες αποφάσεις, καθορίζεται η διαδικασία και ο τρόπος μεταφοράς, παρακολούθησης και διεκπεραίωσης των υποθέσεων, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα.

ββ) Καθορίζει ή ανακαθορίζει την κατά τόπον και την καθ' ύλην αρμοδιότητα των Υπηρεσιών της Αρχής, την περαιτέρω εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων τους, την έδρα και τον τίτλο αυτών, την ημερομηνία έναρξης ή παύσης λειτουργίας τους, καθώς και τις ιδιαίτερα σημαντικού ύψους οφειλές και τους οφειλέτες αυτών, ποια πρόσωπα θεωρούνται φορολογούμενοι μεγάλου πλούτου και ποιες θεωρούνται μεγάλες επιχειρήσεις». (Σημείωση: Η υποπερίπτωση ββ' της περ. θ' αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 105 παρ.4 του ν.4446/2016, ΦΕΚ Α 240/22.12.2016».

γγ) Εκδίδει και τροποποιεί τον Οργανισμό και τους Εσωτερικούς Κανονισμούς της Αρχής, καθώς και την περιγραφή των θέσεων εργασίας των Υπηρεσιών αυτής, μέσω της κατάρτισης περιγραμμάτων εργασίας.

Άρθρο 17:

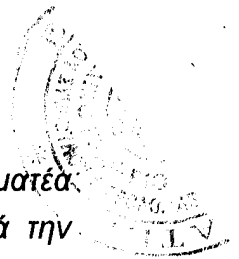
«1. Η Αρχή συγκροτείται από όλες τις οργανικές μονάδες που υπάγονται, κατά την ημερομηνία έναρξης της λειτουργίας της στη Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 111/2014 (Α' 178, διορθ. σφάλμ. Α' 25/24.2.2015) «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομικών», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, κατ' εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων.

Άρθρο 41:

«1.....

2. Από την έναρξη λειτουργίας της Αρχής: α) Οι οργανικές μονάδες Κεντρικές, Ειδικές Αποκεντρωμένες και Περιφερειακές, που υπάγονται στην Γ.Γ.Δ.Ε, όπως καθορίζονται στις διατάξεις του π.δ. 111/2014 (Α' 178 και 25) και τα συλλογικά όργανα της Γ.Γ.Δ.Ε. μεταφέρονται στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και αποτελούν στο σύνολό τους υπηρεσίες και συλλογικά όργανα της Αρχής. β).....αα).....ββ)....

3. α) Οι αρμοδιότητες που έχουν περιέλθει ή θα περιέλθουν, μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αρχής, με διατάξεις νόμων ή με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ή του καθ' ύλην αρμόδιου αναπληρωτή Υπουργού ή του Υφυπουργού Οικονομικών στον Γενικό Γραμματέα της Γ.Γ.Δ.Ε., ισχύουν για τον Διοικητή της Αρχής, εκτός αν ρυθμίζεται διαφορετικά με τον παρόντα νόμο.....β).....

γ) Όλες οι κανονιστικές αποφάσεις και οι λοιπές πράξεις του Γενικού Γραμματέα της Γ.Γ.Δ.Ε. και των λοιπών οργάνων αυτής, που βρίσκονται σε ισχύ, κατά την έναρξη λειτουργίας της Αρχής εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση από τον Διοικητή ή από τα λοιπά αρμόδια όργανα της Αρχής, των αντίστοιχων κανονιστικών αποφάσεων ή λοιπών πράξεων, που θα εκδοθούν κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

4. Η Αρχή υπεισέρχεται αυτοδικαίως και χωρίς καμία άλλη διατύπωση στα δικαιώματα, στις απαιτήσεις, στις υποχρεώσεις και στις πάσης φύσεως έννομες σχέσεις και στις εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις της καταργούμενης Γ.Γ.Δ.Ε. και συνεχίζει τις εκκρεμείς δίκες, χωρίς να επέρχεται βίαιη διακοπή τους και χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε άλλη ενέργεια για τη συνέχισή τους.....5.....6.....

7. Κατά την πρώτη συνεδρίαση του Συμβουλίου Διοίκησης, μετά από την έναρξη λειτουργίας της Αρχής, αυτό υποχρεούται να εγκρίνει τον Οργανισμό αυτής, ο οποίος εκδίδεται με απόφαση του Διοικητή της. Μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Οργανισμού της Αρχής ισχύουν οι διατάξεις του π.δ. 111/2014, που αφορούν στη Γ.Γ.Δ.Ε., οι οποίες καταργούνται από την ημερομηνία αυτή. Τα άρθρα του π.δ. 284/1988 (Α' 128), που αφορούν σε συλλογικά όργανα της Γ.Γ.Δ.Ε. και βρίσκονται σε ισχύ κατά την προηγούμενη ημερομηνία της έναρξης λειτουργίας της Αρχής ισχύουν και για αυτήν.....8.....9.....10.....11.....

12. Ο Γενικός Γραμματέας της Γ.Γ.Δ.Ε. του Υπουργείου Οικονομικών μπορεί να συστήσει τις Υπηρεσίες που συγκροτούν τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών (Γ.Δ.Ο.Υ.) της Αρχής, να καθορίσει τη δομή, τις αρμοδιότητες και το χρόνο έναρξης λειτουργίας αυτής και των υπηρεσιών της, με τη διαδικασία που προβλέπεται στις υποπεριπτώσεις αα' και ββ' της περίπτωσης θ' της παραγράφου 4 του άρθρου 14, καθώς και τις οργανικές θέσεις αυτών, να προκηρύξει τις θέσεις των Προϊσταμένων της Γενικής Διεύθυνσης και των οργανικών μονάδων της, να επιλέξει αυτούς και να τοποθετήσει προσωπικό σε αυτές». (Σημείωση: Η παράγραφος 12 προστέθηκε με το άρθρο 51 παρ. 4 του ν. 4438/2016 (Α' 220)

17. Περαιτέρω, στο άρθρο 86 του ν. 2362/1995, που εφαρμόζεται για απαιτήσεις που γεννήθηκαν από 1-1-1996 και εντεύθεν και δεν καταλαμβάνονται από το πεδίο εφαρμογής της διάταξης του ν. 4270/2014 ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 86. Παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου

1. Καμμία χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν υπόκειται σε παραγραφή πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία ή το αρμόδιο Τελωνείο (βεβαίωση εν στενή εννοία). Ο κανόνας αυτός δεν αλλοιώνεται από την τυχόν βραδεία τοιαύτη βεβαίωση.

2..... 3. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που

α) β)..... γ) γεννήθηκε συνεπεία άπιστης διαχείρισεως δ).....

(ε)στ)..... ζ..... η)..... θ)....., παραγράφεται μετά εικοσαετία από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο έγινε η εν στενή έννοια βεβαίωση αυτής.

18. Ταυτοσήμου περιεχομένου προς τις προπαρατεθείσες είναι και οι διατάξεις του άρθρου 136 του ν. 4270/2014 «Δημόσιο Λογιστικό», στις οποίες προβλέπονται τα εξής:

«ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ 12. ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ, ΚΑΤΑΣΧΕΣΕΙΣ, ΕΚΧΩΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 136

Παραγραφή απαιτήσεων του Δημοσίου

1. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου δεν παραγράφεται πριν να βεβαιωθεί πράγματι προς είσπραξη ως δημόσιο έσοδο στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή το αρμόδιο Τελωνείο (βεβαίωση με στενή έννοια), με την επιφύλαξη των διατάξεων περί επιβολής φόρων και λοιπών δημοσίων εσόδων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013, Α' 170). Η ρύθμιση αυτή παραμένει σε ισχύ και στην περίπτωση που καθυστερεί η βεβαίωση με στενή έννοια.

2. Η χρηματική απαίτηση του Δημοσίου μαζί με τα πρόστιμα, τους τόκους και τις προσαυξήσεις που έχουν βεβαιωθεί παραγράφονται μετά την παρέλευση πενταετίας από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκε με στενή έννοια και κατέστη αυτή ληξιπρόθεσμη.

3. Χρηματική απαίτηση του Δημοσίου που:

α..... β..... γ. γεννήθηκε συνεπεία άπιστης διαχείρισης, γ..... ε..... στ..... ζ..... η..... θ...

παραγράφεται μετά εικοσαετία από τη λήξη του έτους μέσα στο οποίο έγινε η με στενή έννοια βεβαίωση αυτής.

19. Στο άρθρο 56 του ν. 2362/1995, υπό τον τίτλο «Ελλείμματα και ευθύνες δημοσίων υπολόγων – Καταλογισμοί», ορίζονταν τα εξής :

«1. Έλλειμμα δημοσίου υπολόγου είναι οποιαδήποτε έλλειψη χρημάτων, αξιών και υλικού που διαπιστώνεται με τη νόμιμη διαδικασία στη διαχείρισή του, καθώς και οποιαδήποτε άλλη κατάσταση διαχείρισεως που θεωρείται έλλειμμα από το νόμο. Ως έλλειμμα θεωρείται και κάθε πληρωμή που :

- α) Δεν ανάγεται στην αρμοδιότητα του υπολόγου.
- β) Έγινε χωρίς τα προβλεπόμενα από τις ισχύουσες διατάξεις δικαιολογητικά.
- γ) Αφορά δαπάνες για τις οποίες δεν έχουν τηρηθεί οι νόμιμες διαδικασίες εκ μέρους του υπολόγου.
- δ) Έχει γίνει αχρεωστήτως από υπαιτιότητα του υπολόγου.
- ε) Είναι άσχετη με το σκοπό της διαχείρισεως.

2. Οποιοδήποτε έλλειμμα αναπληρώνεται από τον υπόλογο μέσα σε σαράντα οκτώ (48) ώρες, διαφορετικά αυτός απομακρύνεται από τη διαχείριση αμέσως και καταλογίζεται με το ποσό του ελλείμματος που βεβαιώνεται, χωρίς αναβολή, ως

δημόσιο έσοδο, λαμβάνεται δε και κάθε άλλο απαραίτητο μέτρο για την εξασφάλιση της απαιτήσεως του Δημοσίου. Εφόσον συντρέχει περίπτωση δόλου ή βαρείας αμέλειας του υπολόγου (άπιστη διαχείριση), πέραν των προηγούμενων μέτρων, ο υπόλογος ευθύνεται και πειθαρχικώς.

3. Το έλλειμμα που παρουσιάζουν οι δημόσιοι υπόλογοι, επιφυλασσομένων των διατάξεων της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, καταλογίζεται με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση από τους διαπιστώσαντες αυτό οικείους διατάκτες και επιθεωρητές. Σε κάθε περίπτωση καταλογίζεται επίσης από το Ελεγκτικό Συνέδριο το αργότερο εντός δέκα (10) ετών από της υποβολής σε αυτό των δικαιολογητικών απόδοσης λογαριασμού της διαχείρισής τους.

4. Στις περιπτώσεις πληρωμής μη νόμιμων δαπανών καταλογίζεται:

α) στα υπηρεσιακά όργανα που εκ δόλου ή βαρείας αμέλειας έχουν εκδώσει παράνομες διοικητικές πράξεις ή έχουν συμπράξεις στη μη τήρηση των νόμιμων διαδικασιών πραγματοποίησης της δαπάνης και β) στους λαβόντες, εφόσον υπέχουν ευθύνη για τη μη τήρηση των ανωτέρω διαδικασιών. Στους λαβόντες καταλογίζεται σε κάθε περίπτωση αχρεώστητης πληρωμής.

5. Αν το έλλειμμα δεν οφείλεται σε δόλο ή βαρεία αμέλεια του υπολόγου, το αρμόδιο σύμφωνα με την παράγραφο 3 για τον καταλογισμό όργανο μπορεί να εγκρίνει την τμηματική καταβολή μέχρι είκοσι τέσσερις (24) μηνιαίες δόσεις, χωρίς προσαύξηση εκπρόθεσμης καταβολής.

6. Επί μη νόμιμων πληρωμών, καταλογίζεται εις ολόκληρον και στους λαβόντες, τα ποσά δε που καταβάλλονται στο Δημόσιο από τον καταλογισθέντα υπόλογο βεβαιώνονται υπέρ αυτού, με αίτησή του, σε βάρος του λαβόντος και εισπράττονται κατά τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

7.....8....9.....10.....11.....

12. Οι καταλογιζόμενοι κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού μπορούν να προσβάλλουν την καταλογιστική πράξη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν γι' αυτό. Οι καταλογιζόμενοι μπορούν, επίσης, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση της καταλογιστικής πράξεως, να ασκήσουν και αίτηση αναθεώρησης ενώπιον του οργάνου που την έχει εκδώσει. Λόγοι αναθεώρησης είναι οι ίδιοι για τους οποίους επιτρέπεται αναθεώρηση πράξεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν γι' αυτό.

20. Οι ως άνω διατάξεις περιελήφθησαν αυτούσιες στο άρθρο 152 του ν. 4270/2014, με μόνη διαφοροποίηση τη μεταφορά τους στη δημοτική γλώσσα.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ

Επί του πρώτου και τετάρτου ερωτήματος

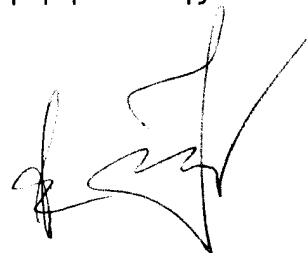
21. Από τις προαναφερθείσες διατάξεις, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό και αλληλουχία μεταξύ τους, προκύπτει ότι οι δημόσιοι υπόλογοι και οι εξομοιούμενοι με αυτούς κατά νόμο (de facto), καθώς και οι συνευθυνόμενοι μετά των υπολόγων,

εφόσον συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, υπόκεινται σε καταλογοισμό από τα αρμόδια όργανα (Οικονομικούς Επιθεωρητές, Ελεγκτικό Συνέδριο), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 23, 54, 56 του ν. 2362/1995, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (ΝΣΚ. 146/2004).

22. Με τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 3492/2006, συστήθηκαν μονάδες εσωτερικού ελέγχου σε όλα τα Υπουργεία και τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Χώρας, οι οποίες υπήχθησαν απευθείας στον οικείο Υπουργό ή τον οικείο προϊστάμενο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του Κράτους. Στις μονάδες εσωτερικού ελέγχου των φορέων περιήλθαν μεταξύ άλλων και ο οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος των δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων που υπάγονται στον φορέα και συνεπώς και η αρμοδιότητα καταλογοισμού των υπολόγων των φορέων και των συνυπεύθυνων προσώπων για άπιστη διαχείριση.

23. Ακολούθως, η 30/6/2014 ορίστηκε ως χρόνος παύσης λειτουργίας της Γενικής Δ/σης Οικονομικής Επιθεώρησης καθώς και των οργανικών μονάδων αυτής. Παράλληλα, με την διάταξη της παρ. Ε' 2β' του ν. 4254/2014 συστήθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών υπηρεσία επιπέδου διεύθυνσης με τίτλο «Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου», η οποία υπήχθη απευθείας στον Υπουργό Οικονομικών και διαρθρώθηκε σε τρία τμήματα, μεταξύ των οποίων και Τμήμα Α' Εσωτερικού Ελέγχου. Με την διάταξη της παρ. 3 αα του νόμου 4254/2014 οι αρμοδιότητες της Δ/σης Εποπτείας Εσωτερικού Ελέγχου καθώς και της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου της Γενικής Δ/σης Οικονομικής Επιθεώρησης και οι τυχόν εκκρεμείς υποθέσεις μεταφέρθηκαν στην Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών και στην Δ/ση Εσωτερικού Ελέγχου της ΓΓΔΕ, κατά λόγο αρμοδιότητας, αντίστοιχα. Παράλληλα, με την παρ. 3 εε του ίδιου νόμου οι οργανικές θέσεις του κλάδου Οικονομικών Επιθεωρητών ορίστηκαν, μεταξύ άλλων, ως οργανικές θέσεις της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών.

24. Από τις προεκτεθείσες διατάξεις προκύπτει ότι η άσκηση αρμοδιοτήτων οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου, τακτικού ή έκτακτου, επί των υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων (μεταξύ των οποίων Δ.Ο.Υ. και Τελωνεία) είχαν ανατεθεί στην Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών και όχι στην Δ/ση Εσωτερικού Ελέγχου της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων. Πράγματι, κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 5, 61 και 76 του π.δ. 111/2014 και της παρ. Γ' της υπ' αριθμ. Δ2Γ 144849/ΕΞ 2014/29.10.2014 απόφασης της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων, αρμόδια υπηρεσία για την διενέργεια τακτικών, ή και έκτακτων οικονομικών ή και διαχειριστικών ελέγχων στις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων είναι η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών και όχι οι Διευθύνσεις Φορολογικών Περιφερειών της ΓΓΔΕ (ΝΣΚ 169/2015).

25. Ωστόσο, η Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών διενεργεί οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο των δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων που υπάγονται στο Υπουργείο Οικονομικών, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 5 παρ. 3θθ του π.δ. 111/2014. Συνεπώς, η σχετική αρμοδιότητα ασκείται επί των υπηρεσιών της ΓΓΔΕ ήτοι επί των Δ.Ο.Υ. και Τελωνείων για όσο χρόνο αυτές οι υπηρεσίες ανήκουν και υπάγονται στο Υπουργείο Οικονομικών, δηλαδή μέχρι την 31.12.2016. Μετά την ημερομηνία αυτή τα σχετικά ζητήματα που αφορούν τον οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο και τους καταλογισμούς που αφορούν τις υπηρεσίες της ΓΓΔΕ αντιμετωπίζονται πλέον από τις διατάξεις του ν. 4389/2016, αφού η ΓΓΔΕ του Υπουργείου Οικονομικών καταργείται και στην θέση της συστήνεται Ανεξάρτητη Αρχή Διοικητική Αρχή με την επωνυμία ΑΑΔΕ (άρθρο 1 παρ 1 και 4 του ν. 4389/2016). Η οργάνωση δε και διάρθρωση των υπηρεσιών της Αρχής, ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους και των οργανικών θέσεων του προσωπικού αυτής, τα προσόντα διορισμού στους κλάδους και στις ειδικότητες, οι κλάδοι από τους οποίους προέρχονται οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων αυτής, καθώς και η κατανομή των οργανικών θέσεων του μόνιμου και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου προσωπικού της Αρχής ανά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα ρυθμίζονται από τον Οργανισμό της Αρχής, η δε λειτουργία της ρυθμίζεται από Εσωτερικούς Κανονισμούς. Ο Οργανισμός και οι Εσωτερικοί Κανονισμοί εκδίδονται με αποφάσεις του Διοικητή, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου Διοίκησης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 9 του ν.4389/2016. Δεδομένου ότι δεν έχει ακόμα εκδοθεί ο Οργανισμός και οι Κανονισμοί εσωτερικής λειτουργίας της εν λόγω Ανεξάρτητης Αρχής τα ζητήματα του οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου των υπηρεσιών που υπάγονται στην νέα ανεξάρτητη αρχή ρυθμίζονται από τις διατάξεις του ιδρυτικού νόμου 4389/2016, ήτοι αυτές του άρθρου 41. Στην παρ. 3γ του άρθρου αυτού προβλέπεται ότι όλες οι κανονιστικές αποφάσεις και λοιπές πράξεις του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων που βρίσκονται σε ισχύ κατά την έναρξη λειτουργίας της Αρχής (1.1.2017) εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι την έκδοση από τον Διοικητή των αντίστοιχων κανονιστικών αποφάσεων που θα εκδοθούν κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

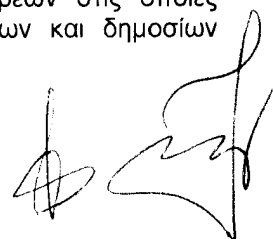
26. Πράγματι, μετά την θέση σε ισχύ του ν. 4389/2016 συνεστήθη Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, χωρίς νομική προσωπικότητα, η οργάνωση και λειτουργία της οποίας διέπεται από τις διατάξεις 1 έως και 43, των οποίων η έναρξη ισχύος ορίστηκε από 1-1-2017. Ακολούθως, με την υπ' αριθμ. Δ. ΟΡΓ Α 1172299 ΕΞ 2016 (ΦΕΚ Β 30.11.2016) απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, που εξεδόθη κατ' εξουσιοδότηση του ν. 4389/2016, προβλέφθηκε (άρθρο 5 παρ. 3 ββ), ότι από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας της Γενικής Δ/σης Οικονομικών Υπηρεσιών ΑΑΔΕ (1-1-2017) το Β' Τμήμα Υλοποίησης

Εσωτερικών Ελέγχων της Δ/σης Εσωτερικού Ελέγχου της ΑΑΔΕ ασκεί αρμοδιότητες εντοπισμού φαινομένων κακοδιοίκησης και κακοδιαχείρισης, κατάχρησης, σπατάλης ή απάτης, ενώ διενεργεί και δειγματοληπτικούς ελέγχους (οικονομικούς και διαχειριστικούς) σε δημοσίους υπολόγους και σε δημόσιες διαχειρίσεις που υπάγονται στον φορέα και διαβιβάζει τις σχετικές εκθέσεις ελέγχου στις αρμόδιες υπηρεσίες για καταλογισμό. Παρατηρείται, λοιπόν, ότι βάσει των διατάξεων του άρθρου 41 παρ. 3γ του ν. 4389/2016 οι κανονιστικές αποφάσεις του ΓΓΔΕ που ισχύουν κατά την έναρξη λειτουργίας της αρχής (1.1.2017), όπως η υπ' αριθμ. Δ. ΟΡΓ Α 1172299 ΕΞ 2016 (ΦΕΚ Β 30.11.2016) απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, που εξεδόθη κατ' εξουσιοδότηση του ν. 4389/2016 (και σε συνδυασμό με την διάταξη του άρθρου 12^α παρ. 4 β του Ν. 3492/2006²), ρυθμίζουν ζητήματα οικονομικής και δημοσολογιστικής διαχείρισης και ελέγχου των δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων που υπάγονται στον φορέα (ήδη ΑΑΔΕ).

27. Υπό την έννοια αυτή προκύπτει ότι ο καταλογισμός των δημοσίων υπολόγων, αυτών που διαχειρίστηκαν δημόσιο χρήματα και με την ελλειμματική τους διαχείριση, λόγω απιστίας, ζημίωσαν το Ελληνικό Δημόσιο, εκδίδοντας ατομικά φύλλα έκπτωσης και παράνομης επιστροφής ΦΠΑ, όπως και όλα τα συνυπεύθυνα για την διαχείριση αυτή πρόσωπα, ελέγχονται πλέον μετά την 1.1.2017 από το Β' Τμήμα Υλοποίησης Εσωτερικών Ελέγχων της Δ/σης Εσωτερικού Ελέγχου της ΑΑΔΕ. Η λύση αυτή είναι σύμφωνη και με την λειτουργική και οργανική ανεξαρτησία και αυτοτέλεια της ΑΑΔΕ. Στην προκειμένη περίπτωση η έκδοση των ποινικών καταδικαστικών αποφάσεων σε βάρος υπαλλήλων και προϊσταμένων τμημάτων ΦΠΑ Δ.Ο.Υ. στην Βόρεια Ελλάδα θα ληφθεί υπόψη για την διενέργεια διαχειριστικών ελέγχων σε βάρος των καταδικασθέντων για άπιστη διαχείριση δημοσίων υπολόγων από το ως άνω Β' Τμήμα υλοποίησης Εσωτερικών Ελέγχων της Δ/σης Εσωτερικού Ελέγχου της ΑΑΔΕ. Ο καταλογισμός θα ακολουθήσει εφόσον θεμελιώνεται διαχειριστική τους ευθύνη από τους αρμοδίους οικονομικούς επιθεωρητές της ΑΑΔΕ.

28. Με την παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3943/2011 συστήθηκε η αυτοτελής Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων, επιπέδου Διεύθυνσης, που υπήχθη απευθείας στον Υπουργό Οικονομικών με έδρα την Αθήνα, ενώ ως παράρτημα αυτής λειτουργεί η Υποδιεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων Βορείου Ελλάδος, με έδρα την Περιφερειακή Ενότητα Θεσσαλονίκης. Με το άρθρο 60 του π.δ. 111/2014 (Α' 178) η Δ/ση Εσωτερικών Υποθέσεων της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων υπήχθη απευθείας στον Γενικό Γραμματέα της ΓΓΔΕ. Μεταξύ των τμημάτων που υπάγονται

² Που προβλέπει, όπως αναφέρθηκε, μονάδες εσωτερικού ελέγχου των φορέων στις οποίες περιέχονται ο οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος των δημοσίων υπολόγων και δημοσίων διαχειρίσεων.

απευθείας στον Προϊστάμενο της Δ/σης ανήκει και το Αυτοτελές Τμήμα Α' Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων και Πειθαρχικών Παραπτωμάτων. Στις αρμοδιότητες του εν λόγω τμήματος εντάσσεται ο εντοπισμός, η διερεύνηση και η εξιχνίαση των ποινικών αδικημάτων και των πειθαρχικών παραπτωμάτων υπαλλήλων της ΓΓΔΕ, η διενέργεια διοικητικής έρευνας, ένορκης εξέτασης και προανάκρισης κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας, καθώς και η κίνηση των διαδικασιών για την ποινική και πειθαρχική δίωξη των υπαλλήλων της ΓΓΔΕ. Ωστόσο, στις ως άνω διατάξεις δεν προβλέπεται η από το ως άνω Αυτοτελές Τμήμα Α' Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων και Πειθαρχικών Παραπτωμάτων της Δ/ση Εσωτερικών Υποθέσεων της ΓΓΔΕ άσκηση διαχειριστικού και οικονομικού ελέγχου και η λήψη μέτρων καταλογισμού σε βάρος των υπόλογων προσώπων των υπηρεσιών της ΓΓΔΕ (Δ.Ο.Υ., Τελωνεία κα.).

29. Ως εκ τούτου, η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι ότι η Δ/ση Εσωτερικών Υποθέσεων (Τμήμα Α' Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων & Πειθαρχικών Παραπτωμάτων) της πρώην ΓΓΔΕ και ήδη ΑΑΔΕ δεν έχει αρμοδιότητα οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου και καταλογισμού των δημοσίων υπολόγων Δ.Ο.Υ. της Βορείου Ελλάδος και των τυχόν μετ' αυτών συνευθυνομένων εις ολόκληρον προσώπων, για τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι ποινικές καταδικαστικές αποφάσεις.

30. Αντιθέτως, την αρμοδιότητα για την διερεύνηση της άπιστης διαχείρισης των υπόλογων προσώπων (προϊσταμένων και εμπλεκόμενων υπαλλήλων) των οικείων Δ.Ο.Υ. ασκεί, μετά την 1.1.2017 με βάση και τις σε βάρος τους εκδοθείσες ποινικές καταδικαστικές αποφάσεις, το Β' Τμήμα της Υλοποίησης Εσωτερικών Ελέγχων της Δ/σης Εσωτερικού Ελέγχου της ΑΑΔΕ, δια των υπηρετούντων σε αυτό οικονομικών επιθεωρητών, οι οποίοι, στο πλαίσιο του οικονομικού και διαχειριστικού ελέγχου των δημοσίων υπολόγων και των μετ' αυτών τυχόν συνευθυνομένων, προβαίνουν στη σύνταξη πορισματικής έκθεσης και μετά ταύτα στον καταλογισμό του ελλείμματος της διαχείρισης στον υπόλογο και τα συνυπεύθυνα πρόσωπα (ΟΛΕΣ 1456/2008).

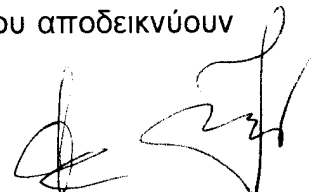
31. Συνακολούθως προς ταύτα, η απάντηση στο τέταρτο ερώτημα είναι ότι αρμόδια υπηρεσία καταλογισμού των ελλειμμάτων της άπιστης διαχείρισης των δημοσίων υπολόγων και διαχειρίσεων σε Δ.Ο.Υ, μετά την έκδοση σχετικών καταδικαστικών αποφάσεων ποινικού δικαστηρίου, είναι το Β' Τμήμα της Υλοποίησης Εσωτερικών Ελέγχων της Δ/σης Εσωτερικού Ελέγχου της ΑΑΔΕ, μέσω των αρμοδίων οικονομικών επιθεωρητών της.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

32. Το αρμόδιο για καταλογισμό όργανο παρά την ύπαρξη ποινικών καταδικαστικών αποφάσεων υποχρεούται να κινήσει την σχετική διαδικασία λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του Συντάγματος, του δημοσίου λογιστικού και όλων των νομοθετημάτων που αφορούν στον οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο και

τον καταλογισμό. Ειδικότερα, σύμφωνα το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος ορίζεται ότι «*Το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου ισχύει και για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο, που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων συμφερόντων του*». Περαιτέρω, ο ανωτέρω ν. 2362/1995, περί δημοσίου λογιστικού, ορίζει στο άρθρο 56 παρ. 2 (ήδη άρθρο 152, παρ. 2 του Ν. 4270/2014) ότι «*Οποιοδήποτε έλλειμμα αναπληρώνεται από τον υπόλογο μέσα σε σαράντα οκτώ (48) ώρες, διαφορετικά αυτός απομακρύνεται από τη διαχείριση αμέσως και καταλογίζεται με το ποσό του ελλείμματος ...*». Με την ανωτέρω συνταγματική διάταξη θεσπίζεται υποχρέωση της Διοίκησης να παραχωρήσει στον υπόλογο την ευχέρεια προηγούμενης ακρόασής του, πριν από την έκδοση της δυσμενούς διοικητικής πράξης του καταλογισμού. Συναφώς, σε περίπτωση διαπίστωσης από τον αρμόδιο οικονομικό επιθεωρητή της ύπαρξης ελλείμματος, ο υπόλογος ή οποιοσδήποτε συνευθυνόμενος, λόγω της σε ολόκληρο ευθύνης τους κατά το προμνησθέν άρθρο 12 παρ. 1 του ν. 1264/1942, καλείται πριν από την έκδοση της οικείας καταλογιστικής πράξεως να το αναπληρώσει εντός 48 ωρών, διαφορετικά καταλογίζεται με το ποσό του ελλείμματος. Η κλήτευση αυτή έχει την έννοια ότι για την αποτροπή της έκδοσης της καταλογιστικής απόφασης μπορεί ο υπόλογος να αποκρούσει την ύπαρξη ελλείμματος και να προβάλλει τους λόγους, για τους οποίους δεν γεννάται υποχρέωσή του προς αναπλήρωση αυτού. Η πρόσκληση για την άσκηση του παραπάνω δικαιώματος δεν απαιτείται να περιβληθεί ορισμένο πανηγυρικό τύπο. Αρκεί η, με κάθε τρόπο, παραχώρηση στον ενδιαφερόμενο της ευχέρειας να εκθέσει τις απόψεις ή αντιρρήσεις του. Τούτο συμβαίνει όχι μόνο όταν ο υπόλογος ή ο συνευθυνόμενος εξετάζεται από τον επιθεωρητή αναφορικά με την ευθύνη του στο έλλειμμα της διαχείρισής του, αλλά και όταν καλείται, πριν από την έκδοση της καταλογιστικής απόφασης να αναπληρώσει το συγκεκριμένο έλλειμμα. Εξάλλου, η μη γνώση όλων των στοιχείων του φακέλου, σε περίπτωση που προηγήθηκε διοικητική έρευνα κατά την οποία αποδίδεται άμεσα στον υπάλληλο η ευθύνη για την ύπαρξη ελλείμματος, δεν επάγεται χωρίς άλλο την ακυρότητα της καταλογιστικής απόφασης, όταν τα στοιχεία αυτά αφορούν σε αντικειμενικά δεδομένα που διαμορφώνουν το ύψος του ελλείμματος, για τα οποία η ακρόαση του ενδιαφερομένου δεν θα ασκούσε επίδραση στη διαμόρφωση της σχετικής κρίσης του διοικητικού οργάνου (ΟΛΕΣ 1456/2008).

33. Επίσης, η ατομική διοικητική πράξη καταλογισμού του δημοσίου υπολόγου είναι αιτιολογητέα εκ του νόμου (άρθρο 56 παρ. 3 του ν. 2362/1995 και ήδη 152 παρ. 3 του Ν. 4270/2014). Οφείλει, κατά συνέπεια να εκθέτει στο σώμα αυτής τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν την αξίωση του δικαιούχου κατά του υπόχρεου, δηλαδή τα στοιχεία που δικαιολογούν την ιδιότητα του υπόχρεου ως δημόσιου υπολόγου, το χρόνο και το αντικείμενο της διαχείρισης, το έλλειμμα και τον τρόπο που προέκυψε, το χρόνο δημιουργίας του και τα στοιχεία που αποδεικνύουν

τον αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της διαχείρισης και του ελλείμματος, όπως και το ύψος του καταλογιζόμενου ποσού, χωρίς να αρκεί για τον καταλογισμό η ύπαρξη και μόνο της καταδικαστικής απόφασης των ποινικών δικαστηρίων. Η τελευταία αποτελεί μεν την βάση για την κίνηση της προαναφερθείσας διοικητικής διαδικασίας και, πάντως, συνεκτιμάται στο πλαίσιο αυτής, αλλά δεν αρκεί όμως από μόνη της, αφού ο καταλογισμός ως διοικητική πράξη απαιτεί την τήρηση της νόμιμης διοικητικής διαδικασίας.

34. Ως εκ τούτου το αρμόδιο προς καταλογισμό όργανο δεν δύναται να επικαλεστεί μόνη την απόφαση ποινικού δικαστηρίου για την έκδοση πράξης καταλογισμού. Οφείλει, περαιτέρω, να κινήσει την διοικητική διαδικασία έκδοσης ατομικής πράξης καταλογισμού λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος, τις διατάξεις περί δημοσίου λογιστικού και όλων των νομοθετημάτων που αφορούν στον οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο και τον καταλογισμό.

Επί του τρίτου ερωτήματος

35. Η προθεσμία παραγραφής απαιτήσεων του Ελληνικού Δημοσίου, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των ν. 2362/1995 και 4270/2014, ήτοι των απαιτήσεων που γεννήθηκαν μετά την 1-1-1996 ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 86 του ν. 2362/1995 και στις ομοίου περιεχομένου διατάξεις του άρθρου 136 του ν. 4270/2014 εικοσαετής, εφόσον γεννήθηκαν συνεπεία άπιστης διαχείρισης. Σε κάθε περίπτωση δε, κρίσιμος και, πάντως, ασφαλέστερος, χρόνος για τον καθορισμό των προσώπων που πρέπει να καταλογισθούν και της απαιτούμενης εκτάσεως της ευθύνης τους είναι εκείνος της δημιουργίας του ελλείμματος, διότι τότε γεννάται η υποχρέωση του υπευθύνου για την αποκατάστασή του και η σχετική αξίωση του Δημοσίου, στην οποία βασίζεται η έκδοση της καταλογιστικής αποφάσεως (ΟΛΕΣ 3283/2013, ΕΣ 629/2015, 5013/2015, 1183/2009). Συνεπώς, η παραγραφή των αξιώσεων του Δημοσίου για καταλογισμό, λαμβάνει υπόψη, ως κρίσιμο, τον χρόνο τέλεσης της διαχειριστικής πράξης, που κρίθηκε και ποινικά κολάσιμη. Η ως άνω παραγραφή ισχύει και για τα συνυπεύθυνα πρόσωπα. Πράγματι, όταν, κατά τη διενέργεια επιθεωρήσεως, από τον αρμόδιο οικονομικό επιθεωρητή, διαπιστωθεί έλλειμμα στην διαχείριση ενός υπολόγου, με αιτιολογημένη απόφασή αυτού καταλογίζεται εκτός από τον υπόλογο διαχειριστή και κάθε άλλο πρόσωπο «αλληλεγγύως μετ' αυτού συνευθυνόμενου». Στην έννοια του συνευθυνόμενου υπάγονται τα πρόσωπα που δεν είναι δημόσιοι υπόλογοι, ούτε μπορούν να χαρακτηρισθούν de facto υπόλογοι, δηλαδή εν τη πράξει ασκήσαντες έργον υπολόγου, αλλά τα πρόσωπα που αναμείχθηκαν με οποιοδήποτε τρόπο στη διαχειριστική διαδικασία και η ανάμειξή τους αυτή τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με το διαπιστούμενο έλλειμμα. Κατά συνέπεια, συνευθυνόμενοι είναι εκείνοι που με τη συμμετοχή τους σε πράξεις διαχείρισης συνετέλεσαν στη δημιουργία του ελλείμματος

το οποίο διαπιστώθηκε (ΟΛΕΛΣυν 859/1990). Η ανάμειξη αυτή συντρέχει ιδίως σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η ανατεθειμένη από το νόμο ή η κατά φαινόμενον υπάρχουσα διοικητική αρμοδιότητα του εκάστοτε ενεργούντος υπαλλήλου, ακόμα και όταν αυτή ασκείται επ' ευκαιρία ή κατά κατάχρηση των καθηκόντων, που από το νόμο του έχουν ανατεθεί, επενεργεί αποφασιστικά στην εκταμίευση του δημοσίου χρήματος και επηρεάζει την ομαλή διεξαγωγή της διαχείρισης, με την έννοια ότι χωρίς την διενέργεια των ως άνω πράξεων δεν μπορεί να αρχίσει και να περατωθεί η διαχειριστική διαδικασία. Η άσκηση της αποφασιστικής αυτής αρμοδιότητας αποτελεί ανάμειξη στη διαχειριστική διαδικασία, διότι στοχεύει άμεσα ή έμμεσα σ' αυτήν την ίδια την εκταμίευση, ενώ πλέον για την ολοκλήρωση της διαχειριστικής διαδικασίας και την εκταμίευση του δημοσίου χρήματος ακολουθούν εκτελεστικές απλώς πράξεις. Συνεπώς, οι «συνευθυνόμενοι» είναι τα πρόσωπα που με τη συμμετοχή τους, κατά την έννοια που προεκτέθηκε, στη διαχειριστική διαδικασία, συνετέλεσαν στη δημιουργία του ελλείμματος, για το λόγο αυτό, ευθύνονται αλληλεγγύως με τον υπόλογο, για την αποκατάσταση του ελλείμματος. Η ευθύνη δε αυτή των δημοσίων υπολόγων και των μετ' αυτών συνευθυνομένων διακρίνεται από την ευθύνη των δημοσίων υπαλλήλων για την αποκατάσταση της (θετικής) ζημίας που προκλήθηκε στο Δημόσιο (εκ δόλου ή βαρείας αμελείας) από υπαίτιες πράξεις ή παραλείψεις κατά την άσκηση των υπηρεσιακών τους καθηκόντων. Κατ' ακολουθίαν τούτων, ο Οικονομικός Επιθεωρητής, εφόσον διαπιστώσει, κατά τη διενέργεια της επιθεωρήσεως, έλλειμμα στη δημόσια διαχείριση, υποχρεούται να καταλογίσει σε ολόκληρον με αιτιολογημένη απόφασή του, τον ασκούντα άμεσα τη διαχείριση (εν στενή εννοία) υπόλογο και οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, όπως τον συνευθυνομένο, που ευθύνεται αλληλεγγύως με τον υπόλογο, διότι συνετέλεσε, από υπαιτιότητά του (δόλο ή βαρεία ή ελαφρά αμέλεια, ΕΣ 1456/2008) με την άσκηση εν ευρεία εννοία διαχειριστικών πράξεων, στη δημιουργία του ελλείμματος (976/2000, 1435/1995, 1039/1995, 750/1991, 867/1990 αποφ. Ολομ., 1447/2000, 1591/1995, 1331/1994 αποφ. Ι Τμ. του ΕΣ), καθώς και τους αχρεωστήτως λαβόντες ιδιώτες τρίτους, σε κάθε περίπτωση, χωρίς να ερευνάται η υπαιτιότητά τους (ΟΛΕΣ 1456/2008).

36. Η απάντηση, ως εκ τούτου, στο τρίτο ερώτημα είναι ότι η παραγραφή των αξιώσεων του Δημοσίου για καταλογισμό είναι εικοσαετής, αρχόμενη από το χρόνο τέλεσης των διαχειριστικών πράξεων απιστίας και δημιουργίας του σχετικού ελλείμματος, των δημοσίων υπολόγων, των συνυπεύθυνων και των αχρεωστήτως λαβόντων προσώπων.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί των τεθέντων ερωτημάτων το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Β'), υπό το ισχύον σήμερα θεσμικό πλαίσιο, γνωμοδοτεί, ομόφωνα, κατά τα ανωτέρω αναλυτικώς αναπτυσσόμενα και εν συμπεράσματι, ως εξής:

37. Στο πρώτο ερώτημα, ότι το Τμήμα Α' Ελέγχου Ποινικών Αδικημάτων & Πειθαρχικών Παραπτωμάτων της Διεύθυνσης Εσωτερικών Υποθέσεων της πρώην Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών και από 1.1.2017 ΑΑΔΕ δεν έχει αρμοδιότητα να προβεί σε καταλογισμούς σε βάρος δημοσίων υπολόγων, υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών και των τυχόν μετ' αυτών συνευθυνόμενων εις ολόκληρον προσώπων, για τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι ποινικές καταδικαστικές αποφάσεις.

38. Στο δεύτερο ερώτημα, ότι το αρμόδιο προς καταλογισμό όργανο δεν δύναται να επικαλεστεί μόνη την απόφαση ποινικού δικαστηρίου για την έκδοση πράξης καταλογισμού, αλλά υποχρεούται να τηρήσει την προβλεπόμενη στις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 2 του Συντάγματος, στις διατάξεις περί δημοσίου λογιστικού και όλων των νομοθετημάτων που αφορούν στον οικονομικό και διαχειριστικό έλεγχο και τον καταλογισμό. διαδικασία.

39. Στο τρίτο ερώτημα ότι είναι εικοσαετής η παραγραφή της δημοσιολογιστικής ευθύνης για τους υπαλλήλους του Υπουργείου Οικονομικών, τους συνευθυνόμενους και τους αχρεωστήτως λαβόντες ιδιώτες, για τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι ποινικές καταδικαστικές αποφάσεις, η δε παραγραφή άρχεται από τον χρόνο τέλεσης της πράξης της απιστίας και δημιουργίας του ελλείμματος.

40. Στο τέταρτο ερώτημα, ότι οι αρμόδιοι οικονομικοί επιθεωρητές του Β' Τμήματος της Υλοποίησης Εσωτερικών Ελέγχων της Δ/σης Εσωτερικού Ελέγχου της ΑΑΔΕ ασκούν, πλέον από 1.1.2017, τον οικονομικό - διαχειριστικό έλεγχο των δημοσίων υπολόγων Δ.Ο.Υ., συντάσσουν την πορισματική έκθεση και ταυτόχρονα σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείμματος καταλογίζουν το έλλειμμα της διαχείρισης στον υπόλογο, τα συνευθυνόμενα πρόσωπα και τους αχρεωστήτως λαβόντες ιδιώτες, λαμβάνοντας υπόψη και τις εκδοθείσες καταδικαστικές αποφάσεις ποινικού δικαστηρίου.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 28η Φεβρουαρίου 2017

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΝΣΚ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Α.ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΕΔΡΟΣ Ν.Σ.Κ.